

Daňovky

Daňové a právní aktuality

Právo

Daně

Tipy a triky

Dotace

Ze světa

Z judikatury

Krátce

Leden 2022

Editorial

Nový rok přinesl programové prohlášení nové vlády. Základní trendy v daňové oblasti se sice daly vytušit z povolebních diskuzí, přesto jde v některých aspektech o inspirativní čtení. Není překvapením, že klíčovým úkolem po historicky nejvyšších schodcích hospodaření státu bude hledání stability veřejných financí. Bez zvyšování daňové zátěže to však bude obtížné. Jelikož provedení zásadních změn vláda avizuje až do roku 2024, měl by být rok 2022 klidnějším obdobím.

Jedním z nejvýznamnějších daňových bodů programového prohlášení je přislíbené snížení odvodů sociálního pojištění – pro zaměstnavatele o dva procentní body, důležité je také jejich deklarované snížení pro částečné úvazky. Také závazek snížit počet odpisových skupin či zrychlit odpisování některých nemovitostí (ty ekologicky šetrné či nájemní bydlení až na 20 let) bude pro mnohé poplatníky přínosem. Oblast bydlení by pak mělo podpořit i snížení sazby DPH na výstavbu či rekonstrukci domů a bytů. V souvislosti s účinností nového zákona o účetnictví (2024 či později) očekáváme možnost vedení účetnictví a daňové evidence v eurech či jiné cizí měně. Zároveň již zřejmě zcela odzvonilo elektronické evidenci tržeb v současné (pozastavené) podobě.

Mezi řádky však můžeme vyčíst i oblasti, kde bude vláda hledat nové zdroje financování. Jako vhodný kandidát se jeví spotřební daně („spotřební daně budou zohledňovat škodlivost“), pro místní rozpočty pak daň z nemovitostí („rozšíříme možnosti obcí při stanovení koeficientu základní sazby daně z nemovitostí“). Zásadním tématem je také odliv zisku prostřednictvím dividend. S ohledem na evropskou legislativu zde však významný prostor pro zdanění nevidím a budoucí úpravy se tak budou ubírat spíše cestou podpory reinvestic.

V systémových opatřeních a zřejmě i v oblasti daňových kontrol se bude na straně daňových příjmů zásadní důraz klást na oblast převodních cen, případně zamezení jiným formám daňové optimalizace (byť formálně legální). Tomu by mohlo napomoci i zavedení dvou pilířů globálního zdanění OECD. Zda to však bude pro zastavení růstu schodku státního rozpočtu či alespoň omezení rychlosti jeho zvyšování dostatečné, budeme moci posoudit až v dalších letech.

V každém případě vám pro rok 2022 přeji dostatek dobrých zpráv.

P.S. Pro případ daňové kontroly nejen v oblasti převodních cen doporučuji začít se do série článků o rozložení důkazního břemene, kterou začínáme v tomto čísle v rubrice „Tipy a triky“.

Petr Toman
Partner
KPMG Česká republika

2 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

Režim B programu Antivirus byl opět pozastaven

Dlouho očekávaný režim B programu Antivirus, který vláda znovu aktivovala od listopadu 2021, je od 1. ledna 2022 opět pozastaven.

Romana Szutányi
kpmg@kpmg.cz

Anna Kretková
kpmg@kpmg.cz

Režim B programu Antivirus, který měl ulevit těm firmám zasaženým pandemií COVID-19, které mají významný počet zaměstnanců na ošetřovně nebo v karanténě, mají omezené vstupy nezbytné ke své činnosti, nebo po jejichž službách či produktech je z důvodu pandemie omezená poptávka, byl po dvou měsících fungování opět deaktivován. Pozastavení souvisí podle MPSV se záměrem vlády analyzovat nastavení programu a posoudit jeho efektivitu. Příspěvek za listopad a prosinec 2021 zaměstnavatelům dále náleží, pokud splní všechny podmínky programu.

Režim A programu Antivirus dopadající na případy, kdy je zaměstnancům nařízena karanténa nebo izolace z důvodu onemocnění COVID-19, zůstává v platnosti do konce února 2022.

V rámci období platnosti programu Antivirus do 30. června 2022 může vláda v závislosti na situaci znovu obnovit období uznatelnosti výdajů režimu B, prodloužit ho nebo schválit nové.

3 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

Novinky ve zdaňování zaměstnanců v roce 2022

S novým rokem přicházejí změny ve zdaňování zaměstnanců a v odvodech pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění. Zvyšuje se základní sleva na poplatníka a dochází k navýšení limitu, od kterého se mzda daní 23% sazbou daně v rámci progresivního zdanění příjmů. Zaměstnané rodiče potěší zvýšení tzv. školkovného a možnost uplatnit vyšší daňové zvýhodnění na děti a daňový bonus již v rámci měsíčních mezd.

Iva Krákorová
ikrakovova@kpmg.cz

Lenka Nováková
lnovakova@kpmg.cz
222 123 364

Marie Smékalová
msmekalova@kpmg.cz

Přinášíme přehled nejvýznamnějších novinek pro rok 2022:

Zvyšuje se **maximální roční vyměřovací základ pro odvod pojistného na sociální zabezpečení**, který bude nově činit 1 867 728 Kč. Tato změna se projeví i v oblasti daně z příjmů fyzických osob. Příjmy zaměstnanců překračující tuto částku budou daněny 23% sazbou daně (v rámci měsíčních mezd se pro 23% sazbu daně uplatní hranice 155 644 Kč). Do tohoto limitu se i nadále použije 15% sazba daně.

Vzrostla **základní sleva na poplatníka** na částku 30 840 Kč (z 27 840 Kč v roce 2021). Měsíční sleva uplatněná při výpočtu zálohy na daň bude činit 2 570 Kč.

Při zúčtování mezd za leden 2022 bude možné uplatňovat **vyšší daňové zvýhodnění na měsíční bázi**. Vyšší částky byly schváleny již pro rok 2021, avšak uplatňovat je budeme v rámci ročního zúčtování či daňového přiznání za rok 2021. Daňové zvýhodnění na druhé dítě činí 22 320 Kč (tj. 1 860 Kč měsíčně), na třetí a další dítě je daňové zvýhodnění 27 840 Kč (tj. 2 320 Kč za měsíc). Sleva na první dítě se pro rok 2021 ani 2022 nezměnila a činí 15 204 Kč (tj. 1 267 Kč měsíčně).

Od ledna 2022 **se zvýšila minimální mzda** o 1 000 Kč, a to na 16 200 Kč, což má vliv i na minimální měsíční vyměřovací základ pro odvod zdravotního pojištění. V důsledku toho se také zvyšuje sleva za umístění dítěte v předškolním zařízení (tzv. školkovné) na částku 16 200 Kč ročně.

Další změna nastala u výplaty **měsíčního daňového bonusu**. Roční strop u daňového bonusu byl zrušen již v daňovém balíčku, který nabyl účinnosti 1. ledna 2021, nicméně pro výpočet měsíčních mezd byl tento limit zachován až do konce roku 2021. V rámci měsíčního výpočtu mezd tak bude možné daňový bonus vyplatit poprvé při výpočtu mzdy za leden 2022. Nárok na daňový bonus za rok 2021 bude vyrovnán v ročním zúčtování daně (či daňovém přiznání). Podmínkou pro uplatnění daňového bonusu i nadále zůstává roční příjem ze zaměstnání nebo

4 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

samostatné činnosti alespoň ve výši šestinásobku minimální mzdy (tj. pro rok 2022 ve výši 97 200 Kč). Měsíční příjem pro uplatnění daňového bonusu v rámci mezd musí dosahovat nejméně poloviny minimální mzdy, tedy 8 100 Kč.

Nově také bude možné za rok 2022 v daňovém přiznání nebo ročním zúčtování daně uplatnit slevu na dani u zastavených exekucí. Podrobnější informace najdete v našem [článku](#) ze září 2021.

5 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

Co je od ledna v DPH nového a co se naopak nemění?

Nový rok nám přinesl jen pár změn: neprodloužení režimu prominutí DPH na dodávky elektřiny a plynu, zásadní rozdíly v uplatňování DPH u cestovních kanceláří a zjednodušené hlášení pro Intrastat. Naopak výše obratu pro zákonnou registraci subjektu jako plátce DPH zůstává pro rok 2022 beze změn.

Tomáš Havel
thavel@kpmg.cz

Karolína Kyselová
kkyselova@kpmg.cz

V návaznosti na panující energetickou krizi rozhodla bývalá ministryně financí o prominutí DPH na dodávky elektřiny a plynu uskutečněné v průběhu listopadu a prosince 2021, resp. u zálohových plateb na dodávky přijaté v tomto období. Současná vláda se prominutí daně rozhodla neprodloužit. Od prvního ledna tedy podléhají tyto dodávky opět dani ve výši 21 %. Budeme sledovat, zda vláda v rámci boje s energetickou krizí v průběhu roku nepředloží návrh na přeřazení těchto položek do snížené sazby. Současná prohlášení ale takový návrh zatím nezahrnují.

Ministerstvo financí též neprodloužilo režim prominutí daně u filtračních polomasek a respirátorů třídy ochrany FFP2 a vyšší, které tak skončilo k 31. prosinci 2021. Režim prominutí DPH je nicméně nadále v platnosti u diagnostických zdravotnických prostředků pro testování na onemocnění COVID-19 a očkovacích látek, a to prozatím až do 31. prosince 2022.

Změny letos čekají také na cestovní kanceláře. Týkají se například zrušení možnosti kalkulace DPH ze souhrnných dat za zdaňovací období u poskytovaných cestovních služeb nebo zavedení povinnosti odvádět DPH ze záloh přijatých na cestovní služby. O těchto změnách jsme podrobněji informovali [zde](#).

Od ledna 2022 se zavádí zjednodušené hlášení pro Intrastat. Základní podmínkou pro jeho využití je, že subjekt ve dvanácti po sobě jdoucích měsících nepřekročil hranici 20 milionů Kč ve směru pořízení nebo odeslání zboží do jiného členského státu EU. Výhodou je, že v rámci zjednodušeného hlášení lze vykazovat údaje v Intrastatu pouze jedenkrát za rok. Vybrané komodity (uvedené ve sdělení Českého statistického úřadu) nicméně ve zjednodušeném režimu vykazovány být nemohou.

Co pro kalendářní rok 2022 zůstává beze změn:

- **Sazby DPH:** Vyjma některých dílčích položek v oblasti zdravotnických prostředků, které se přeřazují do snížené sazby.
- **Výše obratu pro registraci k DPH:** Zůstává na úrovni 1 000 000 Kč. Ke zvýšení na 2 000 000 Kč dojde až v následujících letech.
- **Elektronická evidence tržeb:** Povinnost subjektů elektronicky evidovat tržby je nadále pozastavena až do 31. prosince 2022. O případném úplném zrušení EET by se mělo rozhodnout v průběhu roku 2022.

6 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

KOOV: Oprava základu daně při zpětných platbách zdravotním pojišťovnám

Komora daňových poradců a Generální finanční ředitelství (GFŘ) projednali v rámci Koordinačního výboru (č. 586/15.09.2021) problematiku opravy základu daně při zpětných platbách (bonusech), které zdravotním pojišťovnám vyplácí farmaceutické společnosti. GFŘ potvrdilo, že snížení základu daně může provést ta farmaceutická společnost, která bonus zdravotní pojišťovně vyplácí, bez ohledu na to, zda je držitelkou rozhodnutí o registraci léčivých přípravků a o jejich uvedení na český trh.

Veronika Výborná
vvyborna@kpmg.cz
222 123 850

Hana Hašková
hhaskova@kpmg.cz

Farmaceutické společnosti (výrobci léků) dodávají léky distributorům, kteří je buď přímo nebo prostřednictvím dalších poskytovatelů zdravotních služeb dále vydávají pacientům. Pokud je pacient pojištěn u zdravotní pojišťovny, hradí mu léčivo právě pojišťovna. Ta má s výrobcem léků (farmaceutickou společností), který je držitelem rozhodnutí o registraci léčivých přípravků na trhu v České republice na základě registrace těchto léků v souladu se zákonem o léčivech, uzavřenou smlouvu o limitaci rizik/nákladů spojených s hrazením léčivých přípravků. Na základě této smlouvy výrobce léků zdravotní pojišťovně vyplácí bonus při dosažení dohodnutého limitu ročních nákladů pojišťovny na daný léčivý přípravek.

Držitel rozhodnutí o registraci léčiv může uvádět léky na český trh přímo nebo prostřednictvím importéra léčiv (tj. držitel registrace a importér jsou dvě různé osoby). Importér léky pořizuje a dodává je na český trh distributorům či poskytovatelům zdravotních služeb, kteří je dále vydávají pacientům. Ve většině případů je importér plátce DPH v České republice.

V situaci, kdy zdravotní pojišťovna uzavře smlouvu o limitaci rizik/nákladů spojených s hrazením léčivých přípravků přímo s importérem, sníží se základ daně při výplatě bonusu (zdravotní pojišťovně) právě u importéra, kterému jde výplata bonusu ekonomicky k tíži.

Pokud má však zdravotní pojišťovna uzavřenou smlouvu o limitaci rizik/nákladů spojených s hrazením léčivých přípravků s držitelem registrace, ale bonus jí ve skutečnosti vyplácí importér, vznikaly v praxi pochybnosti, kdo má provést snížení základu daně z titulu vyplaceného bonusu. GFŘ potvrdilo závěry KOOV, že pokud bude importér vyplácet bonus v závazkovém vztahu s držitelem rozhodnutí o registraci léků, může i v tomto případě provést opravu základu daně z titulu poskytnutého bonusu zdravotní pojišťovně.

Nová informace GFR k uplatnění daňové ztráty

Na konci roku 2021 vydalo Generální finanční ředitelství informaci k aplikaci zvláštního ustanovení o uplatnění daňové ztráty jako položky odčitatelné od základu daně podle § 38zh zákona o daních z příjmů.

Filip Svoboda
fsvoboda@kpmg.cz

Jana Doškářová
jdoskarova@kpmg.cz
222 123 826

Informace se týká speciálního ustanovení zákona o daních z příjmů, kdy poplatník podá dodatečné daňové přiznání, ve kterém uplatňuje daňovou ztrátu jako položku odčitatelnou od základu daně, a tato ztráta nebyla doposud pravomocně stanovena. Informace odráží základní parametry uvedeného ustanovení, přičemž cílem informace není postihnout dopad na všechny myslitelné situace, ale zvýšit informovanost a právní jistotu poplatníků.

V ustanovení § 38zh se jedná o situace, kdy je současně s řádným či dodatečným daňovým přiznáním za období, ve kterém poplatník vykazuje daňovou ztrátu, podáno dodatečné daňové přiznání, prostřednictvím kterého chce poplatník tuto daňovou ztrátu uplatnit jako odčitatelnou položku od základu daně. Zmíněné ustanovení zavádí fikci, kde se má zato, že dodatečné daňové přiznání bylo podáno v den, kdy byla tato daňová ztráta pravomocně stanovena. Poplatník tedy uplatňuje daňovou ztrátu předčasně a předpokládá, že daňová ztráta bude v tvrzené výši pravomocně stanovena.

Vzhledem k tomu, že dodatečné daňové přiznání poplatník podává před okamžikem stanovení daňové ztráty, rozšiřuje zmíněné ustanovení množinu nepřipustných daňových tvrzení upravených v daňovém řádu. Za nepřipustná budou považována například dodatečná daňová přiznání, která budou podána ode dne podání prvního dodatečného daňového přiznání (současně s řádným) do dne předcházejícího dni pravomocného stanovení daňové ztráty. Údaje z takto podaného daňového přiznání mohou být použity pro doměření daně. Vzhledem k tomu, že se jedná o neplatně podané dodatečné daňové přiznání, bude doměřeno kromě úroku z prodlení i penále. Nové ustanovení bylo zapracováno do zákona s účinností od 1. července 2020 a lze ho použít pro ztráty za zdaňovací období, která skončila 30. červnem 2020 a později. Poplatníci však fikci ve zmíněném ustanovení § 38zh využít nemusí a mohou ztrátu uplatnit až po jejím pravomocném stanovení.

Doporučujeme dbát zvýšené pozornosti při zpětném uplatňování daňové ztráty a podávání opravných či dalších dodatečných daňových přiznání.

Koho tíží důkazní břemeno v daňovém řízení a proč je důležité to vědět

Otázka, kdo a kdy prokazuje v daňovém řízení, už potrápila nejen daňový subjekt, ba dokonce i správce daně. Důkazní břemeno je totiž rozloženo mezi ně a v průběhu daňového řízení se obvykle střídavě přenáší z jednoho na druhého. Správné porozumění tomu, jakým principům rozložení důkazního břemene podléhá, je proto pro volbu vhodné strategie stěžejní a často může být i klíčem k úspěchu.

Viktor Dušek
vdusek@kpmg.cz

Pavlína Rampová
prampova@kpmg.cz

Karolína Kubíčková
kkubickova@kpmg.cz

Obecně můžeme říct, že důkazní břemeno leží na daňovém subjektu. Ten má totiž primární povinnost prokázat svá tvrzení uvedená nejčastěji v daňovém přiznání a dalších podáních adresovaných správci daně. Prokazování je v první řadě záležitostí dokladovou a základním důkazním prostředkem je v tomto případě účetnictví daňového subjektu.

Pokud daňový subjekt v této fázi své důkazní břemeno neunes, tedy neprokáže skutečnosti uvedené v daňovém tvrzení, nemůže dojít ani k přenesení důkazního břemene na správce daně. Je proto důležité, aby daňové subjekty měly své účetní doklady v pořádku.

Pokud má správce daně pochybnosti o věrohodnosti, průkaznosti, správnosti či úplnosti povinných evidencí a účetních záznamů daňového subjektu, musí je prokázat. V jeho případě standardně postačí, když identifikuje konkrétní skutečnosti, na jejichž základě se domnívá, že doklady předložené daňovým subjektem nejsou dostatečné k prokázání jeho tvrzení.

V případě, že správce daně své důkazní břemeno unese, přenáší se břemeno opět na daňový subjekt a je na něm, aby pochybnosti správce daně vyvrátil. Je logické, že daňový subjekt v této fázi již nebude prokazovat svá tvrzení účetními doklady, když právě o jeho účetnictví má správce daně pochybnosti. Jako důkaz mohou posloužit například různé záznamy, listiny, svědecké výpovědi nebo třeba fotografie.

Důkazní břemeno si můžeme představit i jako pingpongový míček, který si správce daně a daňový subjekt mohou při utkání vyměňovat tak dlouho, dokud hra neskončí. Aby daňový subjekt hru neprohrál, měl by pamatovat i na to, že je povinen prokazovat pouze to, co sám tvrdí, a vždy důsledně zvažovat, jaké informace a doklady správci daně poskytne.

O tom, kdy méně znamená více a kdy je naopak třeba se připravit na důsledné prokazování, se dozvíte v dalších

9 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

článcích naší rubriky. V budoucnu se také zaměříme na uplatnění důkazního břemene v některých specifických situacích, například při prokazování nároku na odpočet DPH, prokazování daňově uznatelných nákladů nebo u převodních cen.

10 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., společnost s ručením omezeným založená dle právních předpisů České republiky a členská společnost globální organizace nezávislých členských společností KPMG, přidružených ke KPMG International Limited, soukromé anglické společnosti s ručením omezeným. Všechna práva vyhrazena.

Pátá veřejná soutěž programu TREND

Technologická agentura České republiky (TA ČR) informovala o přípravě 5. veřejné soutěže programu TREND, podprogram 1 – Technologičtí lídři. Původní vyhlášení veřejné soutěže plánované na 22. prosince TA ČR odložila a v současné době jedná o změně podmínek a termínu s ministerstvem průmyslu a obchodu.

Karin Stříbrská
kpmg@kpmg.cz

Šárka Bližňáková
sbliznakova@kpmg.cz

Soutěž opět podpoří výzkum, experimentální vývoj a inovace. Podprogram Technologičtí lídři je konkrétně určen pro projekty orientované na tvorbu výsledků VaV a jejich využití pro vlastní podnikatelskou činnost. Předkládané projekty by měly být zaměřeny na výrobní, digitální či kybernetické technologie.

Parametry veřejné soutěže:

- Maximální výše finanční podpory na projekt by měla činit 40 mil. Kč.
- Maximální intenzita podpory na projekt dosáhne až 70 % prokázaných provozních nákladů.
- Návrhy projektů budou moci předkládat také uchazeči z hlavního města Prahy i velké podniky, a to samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky.
- Plánovaná alokace v rámci této výzvy činí 2 mld. Kč.

Novou povinnou přílohou návrhu projektu bude dokument nazvaný Vymezení projektu k dodržování zásady „významně nepoškozovat“. Zásada se týká především oblasti životního prostředí. Účastníci v dokumentu popíší, jakým způsobem předchází porušení šesti environmentálních cílů, a to z pohledu činnosti samotné, ale také s ohledem na dopady výrobků a poskytovaných služeb při zohlednění jejich celého životního cyklu.

Podle předběžných parametrů měla být výzva vyhlášena se soutěžní lhůtou od 23. prosince 2021 do 16. února 2022. Vyhlášení výsledků veřejné soutěže mělo proběhnout nejpozději 31. srpna 2022, přičemž nejzazším termínem pro dokončení projektů měl být prosinec 2025. Aktuálně není jasné, zda budou uvedené termíny zachovány.

Podmínky relokace zahraničních zaměstnanců se značně zpřísňují

Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci v loňském roce několikrát změnil podmínky pro využívání vládních programů pro ekonomickou migraci. Poslední změny jsou účinné od loňského prosince.

Romana Szutányi
kpmg@kpmg.cz

Vojtěch Kotora
vkotora@kpmg.cz

Relokace zahraničních zaměstnanců je v současné době pro zaměstnavatele jednou z mála možností, jak uspokojit svou poptávku po kvalifikované pracovní síle. Tento proces je však časově náročný a představuje administrativní zátěž jak pro potenciálního zaměstnance, tak pro zaměstnavatele. Vládní programy pro ekonomickou migraci mohou tento postup značně zjednodušit a v některých případech i velmi zkrátit. K úspěšnému zařazení do některého z vládních programů je však nutné dodržet podmínky, které čas od času prochází změnami. O změnách staršího data jsme [psali](#) již dříve.

V současné době je pro relokaci zahraničních zaměstnanců možné využít tři vládou schválené programy pro ekonomickou migraci. Prvním z nich je program Klíčový a vědecký personál (KVP) určený pro vysoce kvalifikované zaměstnance a vědecké pracovníky. Nově je možné do KVP zařazovat vyslané zaměstnance pouze za předpokladu, že vysílající a přijímající společnosti jsou kapitálově propojeny, případně je přijímající společnost v ČR organizační složkou společnosti zahraniční a zaměstnanec je v zahraničí zaměstnán po dobu alespoň šesti měsíců. Subjekty, které propojené nejsou, mohou i nadále využít program Vysoce kvalifikovaný zaměstnanec (VKZ).

Další změnou, která má kromě programu KVP dopad i na program VKZ, je omezení v zařazování rodinných příslušníků zahraničního zaměstnance. Dříve bylo možné nejbližší rodinné příslušníky, tedy manžela/manželku a nezaopatřené děti, zařazovat i s časovým odstupem. Nově je nutné, aby zařazení do programu i podání žádosti proběhlo u celé rodiny současně.

Poslední velkou novinkou, která se opět týká shodně programů KVP a VKZ, je rozšíření překážek, které mohou zabránit zařazení zaměstnavatele do jednoho z těchto programů. Jedná se o skutečnost, kdy je zaměstnavateli uložena pokuta za zastřené zprostředkování zaměstnání. Zastřeným zprostředkováním zaměstnání je pronájem pracovní síly, aniž by byly dodrženy podmínky pro zprostředkování zaměstnání podle zákona o zaměstnanosti, a lze za něj uložit pokutu od 50 tisíc do 10 milionů Kč. Pokutu je možné od loňského srpna uložit jak subjektu, který zastřeně zprostředkovává zaměstnání, tak tomu, který výkon zastřeného zprostředkování zaměstnání umožní. Dosud tato překážka pro zařazení platila pouze v rámci programu Kvalifikovaný zaměstnanec (KZ). Upozorňujeme, že do všech programů bylo výslovně doplněno ustanovení, že překážky se vztahují také na posuzování žádosti zaměstnavatele o pozdější zařazení jeho dalšího zahraničního pracovníka nebo pracovníků do programu.

Je zřejmé, že podmínky pro zařazení cizinců do programu a jejich úspěšnou relokaci se stále zpřísňují. Velmi doporučujeme veškeré změny v programech pečlivě sledovat i v roce 2022, případně se na nás neváhejte obrátit s žádostí o asistenci při relokaci.

12 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

Jaké změny přinese návrh novely zákona o ochraně hospodářské soutěže?

Pět minut po dvanácté přichází další pokus novelizovat zákon o ochraně hospodářské soutěže. Česká republika už totiž dávno prošvihla lhůtu pro transpozici evropské směrnice. Novela má umožnit utajení identity oznamovatele, posiluje také pravomoci českého soutěžního úřadu a zpřísňuje podmínky využití institutu narovnání.

Tomáš Kočar
tkocar@kpmg.cz

Karolína Kubíčková
kkubickova@kpmg.cz

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) připravil návrh novely zákona o ochraně hospodářské soutěže, který byl do konce minulého roku předložen k připomínkám. Novela má především implementovat evropskou směrnici o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž. Lhůta pro implementaci uplynula již 4. února 2021 a proti České republice je vedeno řízení pro porušení práva EU. Je proto nejvyšší čas, aby byl zákon uveden do souladu s evropskou směrnicí a Česká republika tak nebyla ze strany Evropské komise sankcionována.

Jednou z důležitých změn je utajení identity oznamovatele protisoutěžního jednání. Oznamovatel bude moci o utajení svojí identity požádat v případě ohrožení nebo poškození jeho oprávněných zájmů. Identita následně zůstane utajena před zahájením, v průběhu i po skončení řízení, během dokazování i při přezkumu soudem a nebude se objevovat v dokumentech vydaných ÚOHS.

Novela dále přichází s významným posílením pravomocí ÚOHS, když navrhuje, aby měl možnost využít odposlechy pořízené policií v trestním řízení, pokud má podezření na uzavření zakázané (tzv. cílové) kartelové dohody. Také stanoví výslovné oprávnění ÚOHS požadovat asistenci policie při provádění místního šetření.

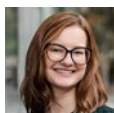
Neméně významná je změna týkající se institutu narovnání. Narovnání spočívá v tom, že soutěžitel se fakticky přizná k protisoutěžnímu jednání, v důsledku čehož mu dnes musí být snížena pokuta o 20 % a současně mu nemůže být uložen zákaz plnění veřejných zakázek. To pro mnohé soutěžitele představuje hlavní motivaci pro využití narovnání. Podle navrhované novely však dojde k podstatnému zpřísnění podmínek pro využití tohoto institutu: ÚOHS bude moci snížit soutěžiteli pokutu o méně než 20 % (nejméně však o 10 %), a především pak bude možné soutěžiteli uložit zákaz plnění veřejných zakázek až na jeden rok. Tento návrh má zvýhodnit tzv. leniency program (program shovívavosti), umožňující odhalit další členy zakázaných kartelových dohod, a to na úkor uvedeného institutu narovnání.

Datové schránky čekají velké změny. Bude zřízena i vám?

Všude přítomný důraz na digitalizaci bude mít dopad i na komunikaci přes datové schránky. Jaké novinky přináší novelizace zákona, který provoz „datovek“ upravuje? První změny nastávají již od 1. ledna 2022.

Sabina Tichá
kpmg@kpmg.cz
222 123 111

Karolína Kubíčková
kkubickova@kpmg.cz

Zákon o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, jenž obsahuje úpravu datových schránek, doznal významných změn. Pět novel postupně nabývá účinnosti v období od 1. ledna 2022 do 1. července 2023. Tyto důležité novinky byste neměli přehlédnout, mohou se totiž dotknout i osob, které doposud datovou schránku nemají.

První změna se týká soukromých datových zpráv, tedy zpráv od fyzických a právnických osob, které nejsou veřejnými subjekty. Od 1. ledna 2022 je všem osobám s datovou schránkou automaticky povoleno doručování soukromých datových zpráv. Fyzické osoby, které nepodnikají, mají možnost přijímání těchto soukromých zpráv vypnout, právnické osoby a podnikající fyzické osoby nikoliv.

Za účelem sjednocení režimu pro doručování datových zpráv od soukromých i veřejných subjektů bude na soukromé datové zprávy rozšířena fikce doručení, která doposud platila pouze pro datové zprávy od orgánů veřejné moci. Pokud se tedy majitel do datové schránky nepřihlásí do 10 dnů ode dne doručení datové zprávy, bude se zpráva desátým dnem považovat za doručenou. Majitelé datových schránek by tak měli zpozornět a zásilky ze svých datových schránek pečlivě vyzvedávat.

Nejmarkantnější změna nás čeká od 1. ledna 2023, kdy se rozšíří okruh subjektů, které musí mít datovou schránku. „Datovka“ bude automaticky zřízena všem právnickým osobám a podnikatelům. Vedle společností zapsaných v obchodním rejstříku získají datovou schránku také právnické osoby zapsané ve spolkovém či nadačním rejstříku, rejstříku ústavů, společenství vlastníků jednotek nebo obecně prospěšné společnosti.

Mimo to bude datová schránka zřízena každé fyzické osobě, která použije prostředek pro elektronickou identifikaci vydaný v rámci kvalifikovaného systému elektronické komunikace. O co se v praxi jedná? Použijete-li například identitu občana, bankovní identitu nebo elektronický občanský průkaz, bude vám poté automaticky vytvořena datová schránka. Nemusíte se však obávat, že se tak stane bez vašeho vědomí nebo že od té chvíle budete muset datovou schránku používat. Jejímu zřízení musí v tomto případě předcházet upozornění a jako majitel můžete požádat o její znepřístupnění (deaktivaci). Pokud tak ale neučiníte, vznikne vám povinnost komunikovat s orgány veřejné moci výhradně přes datovou schránku.

Minimální efektivní daň získala jasnější obrysy, EU ji chce zavést již v roce 2023

V prosinci minulého roku zveřejnila OECD návrh pravidel pro minimální globální efektivní daň z příjmů společností ve výši 15 %. Evropská komise následně vydala návrh směrnice obsahující pravidla pro implementaci této daně členskými státy EU. Navrhována je účinnost již od 1. ledna 2023. Do té doby by měla být schválena Radou EU, Evropským parlamentem a implementována do legislativ členských států.

Václav Baňka
vbanka@kpmg.cz

Minimální efektivní daň se bude vztahovat na společnosti a stále provozovny ze skupin, jejichž konsolidované příjmy přesahují 750 milionů eur, a to alespoň ve dvou z posledních čtyř po sobě jdoucích let.

Dvě pravidla pro dosažení minimální efektivní daně:

- zahrnutí příjmu (Income Inclusion Rule – IIR),
- nedostatečně zdaněné platby (Under Taxed Payments Rule – UTPR).

Pravidlo IIR je základní a stanoví holdingové, případně (sub)holdingové společnosti se sídlem v EU povinnost dodanit zisky společností v (sub)holdingu, ať již se tyto společnosti nacházejí v rámci EU nebo mimo ni, pokud jejich efektivní daň nedosáhne 15 %. Výše efektivní daně bude kalkulována na úrovni každého státu konsolidovaně za všechny společnosti, případně stále provozovny, které mají sídlo nebo místo podnikání v daném státě. Zisky z jurisdikcí, ve kterých efektivní daň nedosáhla 15 %, potom holdingová společnost musí dodanit dorovnávací daní (top up rate) na úroveň 15 %. Pravidla OECD i návrh směrnice umožňují členským státům upravit svou legislativu tak, aby dorovnávací daň vybral stát, ve kterém se společnosti v rámci holdingu nacházejí, a to bez ohledu na rezidenci státu (sub)holdingové společnosti (v EU i mimo EU).

UTPR je podpůrným pravidlem a automaticky přiděluje dorovnávací daň mezi jednotlivé zahraniční společnosti v rámci (sub)holdingu, pokud stát (sub)holdingu neaplikuje pravidlo základní, tedy IIR.

Stanovení zisku pro výpočet efektivní daně

Výchozím bodem pro stanovení zisku, z něž se počítá efektivní daň, bude účetní zisk nebo ztráta ve finančních výkazech připravených pro účely sestavení konsolidované účetní závěrky před úpravami o vnitroskupinové transakce. Takto stanovený zisk (ztráta) bude dále upraven o vybrané položky jako například daňové náklady, náklady či výnosy z přecenění či dividendové příjmy. V souladu s modelovými pravidly směrnice OECD vylučuje příjmy z mezinárodní lodní dopravy.

Stanovení daně pro výpočet efektivní daně

Do výpočtu efektivní daně se zahrnují záúčtované daňové povinnosti, které se vztahují k ziskům (ztrátám) z příslušných skupinových výkazů, upravené o vybrané položky související například s odloženou daní.

15 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

Výpočet efektivní sazby daně za jurisdikci

Efektivní sazba daně se vypočítá jako podíl součtu upravených daňových povinností všech společností ve skupině v rámci jurisdikce a součtu upravených zisků a ztrát všech skupinových společností v dané jurisdikci. V případě, že takto stanovená efektivní daň je nižší než 15 %, vypočítá se dorovnávací daňová povinnost.

Výpočet dorovnávací daňové povinnosti

Dorovnávací daňová povinnost se stanoví jako součin rozdílu mezi 15 % a spočítanou efektivní sazbou daně a upraveného zisku v rámci dané jurisdikce. Při výpočtu této dorovnávací daně je možné uplatnit snížení upraveného zisku, a to o 10 % z hodnoty mzdových nákladů a 8 % z účetní hodnoty hmotného majetku v rámci dané jurisdikce. V případě, že legislativa státu stanoví, že dorovnávací povinnost musí být hrazena společnostmi v dané jurisdikci, rozdělí se tato daňová povinnost poměrně mezi jednotlivé společnosti.

Některé evropské země (například Španělsko) již zavedení minimální efektivní daně vztahující se na společnosti ve své jurisdikci oznámily nebo je schvalují. Nepřijetí takové legislativy by v podstatě znamenalo, že dorovnávací daň vztahující se k aktivitám v dané jurisdikci vybere stát holdingové společnosti.

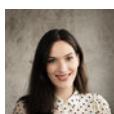
Navrhovaná pravidla neřeší například zohlednění daňových ztrát z let minulých, odpočtů na výzkum a vývoj nebo slev z titulu investičních pobídek přiznaných na základě domácích legislativ, které mohou významně snižovat efektivní sazbu daně a vést ke vzniku dorovnávací daně.

EU posílí ochranu pracovníků Uberu a dalších internetových platforem

Přes 28 milionů lidí v EU pracuje pro tzv. internetové platformy. Příkladem jsou Uber, Wolt nebo Dáme jídlo. Odhaduje se, že v roce 2025 to může být až 43 milionů osob. Pracovníci internetových platforem jsou nájímáni nejčastěji jako osoby samostatně výdělečně činné, ačkoliv se fakticky jedná o zaměstnance. V reakci na rostoucí význam nových forem zaměstnání Evropská komise předložila návrh směrnice, která má zajistit vyšší ochranu pracovníků internetových platforem.

Tomáš Kočar
tkocar@kpmg.cz

Tereza Burdová
tburdova@kpmg.cz

Návrh směrnice, která má za cíl zlepšit pracovní podmínky při práci prostřednictvím platforem, obsahuje návod pro určení, zda je pracovník „zaměstnancem“. Současně stanoví vyvratitelnou domněnku, že pokud daný pracovník vykonává činnosti prostřednictvím internetové platformy a tato platforma může výkon činnosti pracovníka kontrolovat, je pracovník považován za zaměstnance. V takovém případě má nárok na stejnou úroveň ochrany jako „běžní“ zaměstnanci, ať již jde o rovinu finanční (například nárok na minimální mzdu, podporu v nezaměstnanosti či náhradu mzdy při dočasné pracovní neschopnosti) nebo rovinu nefinanční (úprava pracovní doby, BOZP a další). Internetové platformy, které budou tvrdit, že pracovník není jejich zaměstnancem, pak budou muset prokázat, že mezi nimi neexistuje (ani faktický) pracovní poměr. Důkazní břemeno tedy bude ležet výhradně na nich.

Směrnice dále reaguje také na skutečnost, že v praxi dochází u internetových platforem k nahrazování manažerských rozhodnutí počítačovými algoritmy (tzv. algoritmičké řízení). Směrnice proto v souvislosti s ochranou pracovníků zakotvuje povinnost pravidelného lidského dohledu nad těmito automatickými systémy a jejich rozhodováním a dává pracovníkům (zaměstnancům i osobám samostatně výdělečně činným) možnost tato rozhodnutí napadnout.

Vzhledem k tomu, že internetové platformy působí často ve více členských státech EU a je obtížné zjistit, kdy, kým a pro koho je práce vykonávána, nařizuje jim směrnice také informovat vnitrostátní orgány o výkonu své činnosti a osobách, které pro ně pracují.

Nová pravidla by tak měla zvýšit právní jistotu a ochranu osob vykonávajících takovéto inovativní formy práce a v mnoha ohledech také ztížit internetovým platformám obcházení legislativy například v pracovněprávních, daňových a sociálních záležitostech nebo v oblasti bezpečnosti potravin.

Nárok na odpočet DPH a otázka skutečného dodavatele

Soudní dvůr Evropské unie rozhodoval v otázce předložené českým Nejvyšším správním soudem. Jednalo se o to, zda může být příjemci zdanitelného plnění přiznán nárok na odpočet DPH, přestože nebyl schopný řádně prokázat totožnost dodavatele uvedeného na faktuře.

Martin Krapinec
mkrapinec@kpmg.cz

David Dobrovolný
kpmg@kpmg.cz

Česká společnost Kemwater ProChemie přijala v průběhu let 2010 a 2011 reklamní služby od společnosti VIASAT SERVICE. Kemwater z těchto služeb uplatnila v příslušných přiznáních k DPH odpočet daně. Správce daně v návaznosti na daňovou kontrolu zamítnul uplatněný nárok na odpočet daně z reklamních služeb. Argumentoval tím, že Kemwater řádně neprokázala totožnost dodavatele a vyjádřil pochybnost, zda od subjektu uvedeného na faktuře předmětné plnění opravdu přijala.

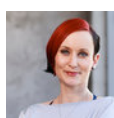
Spor se dostal až k Nejvyššímu správnímu soudu, který znovu připomněl, že odběratel má povinnost prokázat splnění zákonných podmínek pro uplatnění nároku na odpočet daně, pokud nelze identifikovat dodavatele plnění. Následně se NSS obrátil s žádostí o posouzení na Soudní dvůr EU.

SDEU ve své argumentaci navázal na nedávný případ Ferimet, který jsme komentovali [v předchozím vydání](#) Daňových a právních aktualit. I v této kauze SDEU potvrdil, že pro nárok na odpočet DPH musí být odběratel schopný prokázat totožnost dodavatele. Současně je na odběrateli, aby doložil, že dodavatel jednal v postavení osoby povinné k dani, pokud správce daně nemá k dispozici dostatek důkazů.

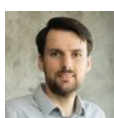
S ohledem na aktuální výklad SDEU tak připomínáme, že odběratel by vždy měl mít na paměti, že může být vyzván, aby prokázal, kdo mu plnění skutečně dodal či poskytl. V případě nejasností hrozí nepříjemný důsledek v podobě ztráty nároku na odpočet DPH.

Rozšířený senát NSS rozhodne o lhůtě pro podání dodatečného daňového přiznání na nižší daňovou povinnost

Nejvyšší správní soud v nedávném rozsudku znovu posuzoval možnost podat dodatečné daňové přiznání v situaci, kdy došlo k uplynutí subjektivní lhůty. Co je důsledkem nedodržení subjektivní lhůty a zda je vůbec relevantní, pokud je v dodatečném daňovém přiznání daň snižována, bude nyní otázka pro rozšířený senát Nejvyššího správního soudu.

Hana Greiff
hcurikova@kpmg.cz

Daniel Baumann
danielbaumann@kpmg.cz
222 123 735

Dle daňového řádu končí lhůta pro podání dodatečného daňového přiznání posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, ve kterém byla nesrovnalost zjištěna. Jedná se o lhůtu subjektivní. Současně platí, že dodatečné daňové přiznání lze podat pouze za předpokladu, že dosud neuplynula lhůta pro stanovení daně, která je lhůtou objektivní.

Nejvyšší správní soud se k následkům nedodržení lhůty pro podání dodatečného daňového přiznání ve vztahu k dodatečnému snižování výsledné daňové povinnosti již v minulosti vyjádřil. Z rozsudků shodně vyplývá, že lhůta v takové situaci představuje subjektivní lhůtu propadnou. Daňovému subjektu tedy po uplynutí dané lhůty zanikne právo podat dodatečné daňové přiznání na nižší daň, čímž samozřejmě přichází o možnost nárokovat si vrácení přeplatku na dani.

Druhý senát Nejvyššího správního soudu však došel k jinému závěru, když projednával spor ve věci opožděného podání dodatečného daňového přiznání na nižší daň (rozsudek sp. zn. 2 Afs 363/2019). Podle něj pro takové podání platí pouze obecná objektivní lhůta pro stanovení daně (standardně tři roky od konce lhůty pro podání řádného daňového přiznání). Po jejím uplynutí už není možné stanovenou daň změnit.

Tento závěr zdůvodňuje druhý senát především tím, že pravidla o povinnosti daňového subjektu mají být přiměřeně použita i na jeho práva. Pokud je daňová povinnost zvyšována, nedochází uplynutím subjektivní lhůty k zániku povinnosti dodatečné daňové přiznání podat. Tato povinnost nadále trvá a podání po lhůtě podléhá následným sankcím (pokutě). V případě snižování daňové povinnosti nelze žádné následné sankce uvalit, neboť se jedná o právo daňového subjektu podat dodatečné daňové přiznání a nikoli o jeho zákonnou povinnost. Zároveň druhý senát NSS zdůraznil, že daňový řád neobsahuje žádné ustanovení, které by uvádělo, že marným uplynutím subjektivní lhůty dané právo zaniká a toto nelze dovodit ani z jiných ustanovení. Z tohoto důvodu nepovažuje výklad subjektivní lhůty ve vztahu k dodatečnému přiznání na nižší daň jako lhůtu propadnou za přiměřený. A to právě ve vztahu k dodatečnému přiznání na vyšší daň, kdy uplynutím lhůty povinnost nezaniká.

Další argumenty druhý senát předložil, když se zabýval otázkou, jaké právní důsledky by nedodržení subjektivní lhůty v případě snižování daňové povinnosti mělo mít. S ohledem na současné znění daňového řádu by podle něj jediným možným následkem mohl být skutečně zánik práva dodatečné daňové přiznání podat. Tento závěr však neobstojí, neboť logickým výkladem nad prosté znění zákona nemohou být krácena práva daňového subjektu, která

19 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

z prostého výkladu vyplývají. Stejně tak upozornil na skutečnost, že současný výklad je v ostrém rozporu se základním cílem správy daní – správným zjištěním a stanovením daně.

Druhý senát uzavírá, že nedodržení subjektivní lhůty v situaci, kdy je daň dodatečně snižována, nemá žádný právní následek. Jelikož se tímto závěrem odchyluje od předchozí judikatury, bude o sporu rozhodovat rozšířený senát Nejvyššího správního soudu.

Stručné aktuality, leden 2022

Daňové a právní novinky posledního měsíce jednou nebo dvěma větami.

Lenka Fialková
lfialkova@kpmg.cz

Václav Baňka
vbanka@kpmg.cz

Krátce z domova

- Vláda v programovém prohlášení představila plány v daňové oblasti:
 - Na půdě Evropské unie prosazovat implementaci globální dohody na dvoupilířovém zdanění na úrovni OECD, která zajistí, aby nadnárodní firmy platily daně právě tam, kde reálně podnikají a generují zisky.
 - Zrušit nesystémové daňové výjimky, které nemají sociální charakter.
 - Dle možností veřejných rozpočtů směřovat ke snížení sociálního pojištění na straně zaměstnavatelů o 2 procentní body.
 - Zrušit povinnost elektronicky evidovat tržby a parametricky upravit kontrolní hlášení a snížit tak neúměrně vysoké sankce.
 - Zavést jednotné inkasní místo, které dnes pilotně funguje pro zhruba 70 tisíc podnikatelů v paušálním režimu daně.
 - Urychlit digitalizaci státní správy propojením dosud nekompatibilních portálů jednotlivých úřadů.
 - Zavést každoroční valorizaci slevy na poplatníka a daňové prázdniny se zastropováním výše příjmů pro rodiny, které čerpají rodičovský příspěvek nebo mají tři a více dětí.
 - Rozšířit možnost obcí při stanovení koeficientu sazby daně z nemovitých věcí.
 - Vytvořit jednotnou veřejnou evidenci dotací ze státního rozpočtu a nastavit pravidla pro transparentní dokládání skutečných majitelů společností čerpajících státní dotace.
- V lednovém vydání Finančního zpravodaje byl zveřejněn pokyn č. GFŘ-D-54 – Stanovení jednotných kurzů za zdaňovací období 2021 podle § 38 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění účinném do 31. prosince 2021.
- Svaz průmyslu a dopravy ČR vydal aktualizovanou verzi populární příručky „[Daňové otázky elektromobility](#)“.
- ePortál ČSSZ nabízí další online službu určenou zaměstnavatelům. Zaměstnavatelé získávají přístup k údajům o otevřených pojistných vztazích svých zaměstnanců, vyhledat lze zaměstnance všech nebo jedné mzdové účtárny nebo údaje o jednom konkrétním zaměstnanci. Podrobnosti najdete [zde](#).
- Jaké zákony v gesci MPO se změní s Novým rokem shrnuje web ministerstva [zde](#).
- Změny v oblasti práce a sociálních věcí od roku 2022 najdete [zde](#).
- Od zdaňovacího období roku 2021 se zpřísnily podmínky pro uplatnění osvobození příjmů z prodeje rodinného domu nebo jednotky podmíněného vynaložením získaných prostředků na obstarání vlastní bytové potřeby. Finanční správa vydala k této problematice Informace.
- Zákon o mimořádném příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě byl vyhlášen ve Sbírce zákonů pod číslem 518/2021, zákon o kompenzačním bonusu pro rok 2022 byl vyhlášen pod číslem 519/2021 a zákon o dalších úpravách poskytování ošetrovného v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii onemocnění COVID-19 pod číslem 520/2021.
- Z důvodu probíhající [aktualizace databáze formulářů](#) Finanční správy není zatím možné zpracovat a odeslat formulář přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2021 prostřednictvím aplikace Elektronická podání (EPO).

21 | Daňové a právní aktuality – leden 2022

Krátce ze zahraničí

- Evropská komise vydala návrh směrnice zaměřené na boj proti umělému využívání fiktivních společností a uspořádání pro daňové účely (označovaná jako „ATAD 3“). Subjektům, které neprokážou dostatečnou podstatu, budou odepřeny výhody plynoucí ze smluv o zamezení dvojímu zdanění a evropských směrnic. Nová směrnice by měla být účinná od roku 2024.

[LinkedIn](#) | [Twitter](#) | [Facebook](#) | [Instagram](#)

www.kpmg.cz

Tel.: +420 222 123 111

Informace zde obsažené jsou obecného charakteru a nejsou určeny k řešení situace konkrétní osoby či subjektu. Ačkoliv se snažíme zajistit, aby poskytované informace byly přesné a aktuální, nelze zaručit, že budou odpovídat skutečnosti k datu, ke kterému jsou doručeny, či že budou platné i v budoucnosti. Bez důkladného prošetření konkrétní situace a řádné odborné konzultace by neměla být na základě těchto informací činěna žádná opatření.

© 2024 KPMG Česká republika, s.r.o., a Czech limited liability company and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.